

KAART, KNOOP, KOMPAS EN ANDERE
VAARZAKEN HEBBEN ZO HUN HISTORIE.
MICHIEL VAN STRATEN KIJKT TERUG
IN DE TIJD.

ZEEMANSGRAF

Historisch gezien lijkt het erop dat naar zee gaan betekende dat je je met de dood bezig hield. De gouden ooring in het oor van een zeeman kon na zijn dood dienen als betaling voor de begrafenis, wanneer zijn lichaam na schipbreuk of een val overboord ergens zou aanspoelen.

Als iemand aan boord dood ging – en dat gebeurde in vroeger tijden nogal eens (scheurbuik) – zat de kapitein met een lijk opgescheept. Het was tijdens de lange reizen al moeilijk genoeg om de lichamen van de levenden intact te houden, laat staan dat er op het schip plek was voor ontbindende lichamen. De dode kon, voor ieders gezondheid, dan maar het beste aan de elementen worden toevertrouwd. Bovendien geloofde men dat een lijk de snelheid van een schip nadelig beïnvloedde. Overboord ermee dus. Wat had men voorhanden? Zeildoek natuurlijk, en wat kanonskogels om de ingenaaide bundel mee te verzwaren om te doen zinken.

Omdat het een bekende menselijke angst is om levend begraven te worden, ging de laatste steek van de naald die het zeildoek dichtnaaide door de neus van het slachtoffer. Wisten ze tenminste zeker dat 'ie dood was als hij niet reageerde.

Tegenwoordig zijn zeemansgraven in Nederlandse wateren niet meer toegestaan. Het is ook niet meer nodig, omdat lichamen vaak gekoeld kunnen worden bewaard. Asverstrooiing mag wel (maar dat is natuurlijk iets heel anders). Misschien is het beroemdste zeemansgraf wel dat van Osama Bin Laden in 2011, maar dat had weer een heel andere oorzaak, namelijk de weerstand van de Amerikanen tegen een mogelijk bedevaartsoord wanneer Bin Laden op land zou zijn begraven. Dat zeemansgraf vanaf een vliegdekschip was zo geheim dat zelfs de meeste opvarenden er niets van hebben gemerkt. Met allerlei speculaties tot gevolg, want fantaseren doen we graag.

Tot aan de dood.

**Meer weten over maritieme gewoontes?
Lees *Waarom Zeelui Niet Zwemmen* van
Nic Compton.**